

नेपाल राष्ट्र बैंक

आर्थिक अनुसन्धान विभाग

बबरमहल काठमाडौं

monetarypolicy@nrb.org.np

बिषय: पुँजीबजारमा संलग्न संघहरूको तर्फबाट मौद्रिक नीतिमा सुझावहरू

नेपालकाे अर्थतन्त्रमा पुँजीबजारकाे योगदानलाई मध्यनजर गरी पुँजीबजार-मैत्रि मौद्रिक नीति अवलम्बन गर्नुपर्ने आजको आवश्यकता हो। पुँजीबजारमा हुने दैनिक कारोबार रकमका वृद्धि हुँदा सम्पूर्ण बैंक तथा वित्तीय संस्थामा अचल रूपमा जम्मा भएर बसेको मुद्रा चलाएमान भइ समग्र अर्थतन्त्रमा योगदान दिनसक्ने हुनाले पनि पुँजी बजारमा दैनिक कारोबारमा वृद्धि हुनु आवश्यक छ। तसर्थ, नेपाल राष्ट्रबैंकले आब २०८१/८२ का लागि ल्याउदै गरेको नयाँ मौद्रिक नीतिमा "नेपालको पूँजीबजार तथा अन्य नीतिगत व्यवस्था गर्न संघहरूको तर्फबाट देहाय बमोजिमका सुझावहरू दिन चाहन्छौं।

१. मार्जिन प्रकृतिको कर्जा (Margin Loan) अथवा Loan Against Shares मा पछिल्लो अर्थिक वर्षमा गरीएको प्रत्यक्ष नियन्त्रणमुखी नीति (अधिकतम १५।२० करोडको सीमा) लाई तत्काल हटाइ पुर्ववत स्थिति कायम हुने गरि मौद्रिक नीति तर्जुमा गर्नुपर्ने।
२. Loan Against Shares को जोखिमलाई कम गर्नका लागि अंतर्राष्ट्रीय अभ्यास अनुसार नै बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू लाई Core Capital को निश्चित प्रतिशत वा Total Loan Portfolio काे निश्चित प्रतिशतभन्दा बढी लोन दिन नपाउने गरि समग्र दृष्टिकोण (Holistic Approach) को ब्यबस्था लागू गर्नुपर्ने। धितोपत्रमा दिईने ५० लाख भन्दा माथीकाे मार्जिन कर्जा (Margin Loan) मा रहेको जोखिम भार १००% मा झार्नुपर्ने। मार्जिन प्रकृतिको कर्जा (Margin Loan) दिने उदेश्यको लागि गणना गरिने औसत मूल्य १८० दिन (छ महिना) को ठाउँमा ९० दिन (तिन महिना) को औसत मूल्यमा गणना गरिने ब्यबस्था गर्नुपर्ने।
३. नेपाल राष्ट्रबैंकले बित्तीय संस्थाहरूलाई सुक्ष्म ब्यबस्थापन (Micro-Management) को नीति छाडि अर्थतन्त्र र बित्तीय प्रणालीको बृहतर हित हेर्नुपर्ने। बित्तीय संस्थाहरूलाई आन्तरिक जोखिम ब्यबस्थापन (Internal Risk management), ब्याजदर निर्धारण, नयाँ वित्तीय औजार, पोर्टफोलियो ब्यबस्थापन (Portfolio Management), Corporate Actions and Decisions मा स्वतन्त्र रहन दिने र स्व:नियमनमा चलन प्रोत्साहित गर्नुपर्ने।
४. सरकारले बजेटमा राखेको ६% को आर्थिक बृद्धिदरलाई हासिल गर्न राष्ट्रबैंकले बिस्तरित मौद्रिक नीति (Expansionary Monetary Policy) अवलम्बन गर्नुपर्ने। नेपालकाे मुद्रास्फीति दरमा

- अधिकांश उतार चढाव बाह्य कारण (supply side) वा आयातित वस्तु तथा सेवाको कारणले प्रभावित हुने कुरालाई मध्यनजर गर्दै मौद्रिक नीतिको तर्जुमा गर्दा मुद्रास्फीति नियंत्रणलाई प्राथमिकता राखी सकल घरेलु उत्पादनको वृद्धिलाई बढी प्राथमिकता दिनुपर्ने।
५. लगानीकर्ताले धितोपत्र दलालमार्फत नै मार्जिन कर्जाको सुविधा प्राप्त गर्नका लागि सम्पूर्ण कर्जा प्रदायक बैंक तथा बित्तीय संस्थाहरूले धितोपत्र दलालमार्फत नै कर्जा प्रदान गर्ने व्यवस्था तत्काल गरिनुपर्ने।
 ६. धितोपत्र दलालमार्फत नै मार्जिन कर्जाको सुविधा प्राप्त गर्नका लागि धितोपत्र दलालले नेपाल राष्ट्र बैंकले तोके अनुसारको निश्चित योग्यता पूरा गरेकाे अवस्थामा गैर बैंकिंग वित्तीय संस्थाको अनुमति पत्र लिई धितोपत्र दलालले मार्जिन कर्जाको सुविधा दिन पाउने व्यवस्था गर्नु पर्ने। साथै गैर बैंकिंग वित्तीय संस्थाको अनुमति पत्र लिएका धितोपत्र दलालले आ- आफ्नो योग्यता अनुरूप बैंकिङ कारोबार गर्ने वित्तीय संस्था मार्फत Cash Credit Facility लिन पाउने व्यवस्था सुनिश्चित गर्नु पर्ने।
 ७. लाभांश बितरण नीति : लाभांश पब्लिक कम्पनीहरूको निजी बिषय भएको हुँदा लाभांश वितरणमा कुनै नियन्त्रण र हस्तक्षेप गर्न नहुने। पब्लिक कम्पनीको हकमा कम्पनीको संचालक समितिले प्रस्ताव गरेको लाभांश नीतिलाई अनुमोदन, संशोधन वा खारेजी गर्ने आधिकार सो कम्पनीको सेयरधनीहरूको सभालाई मात्र हुनेहुँदा नेपाल राष्ट्रबैंकले सो कम्पनीबाट प्रस्तावित कुनै पनि लाभांश बितरण नीतिमा हस्तक्षेप गर्नु अनुचित हुन आउँछ। तसर्थ, राष्ट्रबैंकले ऑफु अन्तर्गत नियमन गर्ने संस्थाको हकमा यदि सो संस्थाको वित्तीय अवस्थालाई मध्यनजर गरी यदि सो संस्थाका लागि कुनै Compulsory Additional Regulatory Reserve समय अनुसार घटबड गर्नु पर्ने भए सो गर्नु पर्ने तर Compulsory Additional Regulatory Reserve पूरा गरे पश्चात बाँकी रहेको Free Reserve मा लाभांश बितरण मा कुनै पनि रोक लगाउनु उचित नहुने देखीन्छ। तसर्थ, नेपाल राष्ट्र बैंकले लाभांश बितरण को प्रतिशत तोक्नु भन्दा राष्ट्रबैंकले अतिरिक्त बैधानिक कोषका दरहरूको परिवर्तन मार्फत नै पब्लिक कम्पनीहरूको बित्तीय अवस्थालाई स्वस्थ र बलियो बनाउन जोड दिनुपर्ने।
 ८. बैंक तथा बित्तीय संस्थाहरूको पुँजीबजारमा लगानी: बैंक तथा बित्तीय संस्थाहरूलाई एकबर्ष भन्दा छोटो अवधिको लागि धितोपत्र बजारमा लगानी गर्न लगाईएको प्रतिबन्ध हटाई कम्तिमा एक करोड कित्ता वा सोभन्दा ज्यादा कित्ता साधारण सेयर सूचीकरण भएका कम्पनीहरूको धितोपत्रमा प्राथमिक पुँजीकोषको १०% सम्मको पुँजीकोष रकमले नबढाई खरिदबिक्री गर्न पाउने गरी खुला गर्ने। त्यस्ता कम्पनीहरूको धितोपत्र (साधारण सेयर) को बजारमा दैनिक कारोबार हुने गरेको र प्रसस्त तरलता भएको हुनुपर्ने व्यवस्था कायम गर्नु पर्ने।
 ९. पुँजीबजारमा लगानी गर्ने मुख्य उद्देश्य सहित स्थापित इन्भेस्टमेन्ट कम्पनीहरूलाई पुँजीबजारमा लगानी गर्ने प्रयोजनका लागि धितोले खामेसम्मको कर्जा पाउने सुनिश्चितता गर्ने।

१०. व्यवसायीहरूलाई पलायन गराउने बाफिया ऐनलाई व्यावहारिक बनाउनुपर्ने। संस्थापक लगानीकर्तालाई पलायन गराउनु घातक हुन्छ । कुनै पनि व्यवसायमा लगानी गर्न पाउने व्यवसायीको नैसर्गिक अधिकारको संरक्षण गर्नुपर्दछ । कुनै पनि व्यवसायमा लगानी गर्नु नै व्यवसायीको योग्यता हो भन्ने कुरा ऐनले मनन गर्नुपर्ने साथै ऐनमा भएका संचालक नियुक्ती लगायतका अन्य बिरोधाभास कुराहरू हटाउनुपर्ने यसको लागि ऐन तत्कालका लागि स्थगन गरि समय सापेक्ष सुधार गर्दै जानु पर्ने ।


हाम्रा यी सुझावहरूलाई मनन गरी वार्षिक मौद्रिक नीति निर्माण हुनेछ भन्ने कुरामा हामी विश्वस्त छौं ।

धन्यवाद

भवदीय,


दिपक/कार्की
अध्यक्ष

जनरल इन्भेष्टर एसोसियसन
९८५११०४३०३


घनश्याम पाण्डे
अध्यक्ष

नेपाल सेयरधनी संघ
९८५७०६०१६४




प्रकाश रजौरे
अध्यक्ष

नेपाल धितोपत्र लगानीकर्ता संघ
९८५१०४५३०९


ऋतुजंग जि.सी. (जगतजङ्ग)
अध्यक्ष

साधारण लगानीकर्ता संघ नेपाल
९८४१३०६४१७